

Опис навчальної дисципліни «Державотворчі процеси в новітній історії України»

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання: Бабенко Людмила Леонідівна, доктор історичних наук, доцент,

Кафедра історії України, факультет історії та географії, навчальний корпус № 1, каб. 19

Назва освітніх програм, для якої пропонується НД: <i>«Історія та археологія», «Середня освіта (Історія); освітні програми галузі знань 03 Гуманітарні науки</i>	Мета: метою вивчення дисципліни є формування компетентностей щодо теоретичного аналізу і осмислення подій, які змінили стратегію розвитку України у пострадянський період, змісту державотворення після проголошення незалежності; формування здатності студентів діяти в інтересах державотворення як суб'єктів громадянського суспільства
Рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)	
Семестр : 4 Статус НД : вибіркова Кількість кредитів : 4 / 120 Види індивідуальних завдань : згідно з навчальною програмою ІНДЗ не передбачено	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни : Освітні компоненти: «Історія України», «Історія української державності та національна культура», «Історія національної культури»
Мова викладання : українська	Очікувані результати навчання (РНД) : 1. Розкривати головні закономірності й особливості державотворчих процесів у незалежній Україні. 2. Встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й історичну зумовленість суспільно-політичних трансформацій кінця ХХ ст., які започаткували відродження української державності. 3. Пояснювати природу суперечливого характеру політичних та соціально-економічних процесів періоду незалежності. 4. Аналізувати історію становлення державних структур та ефективність здійснення ними державотворчих функцій. 5. Характеризувати етапи становлення президентської влади в Україні та аналізувати її роль у конструктивних і деструктивних процесах державотворення. 6. Оцінювати зміст основних напрямків соціально-економічної політики доби незалежності, генерувати креативні ідеї щодо нерозв'язаних проблем. 7. Визначати причини тривалого перехідного періоду в історії незалежної України та зумовленість Помаранчевої революції і Революції Гідності; 8. Аналізувати пріоритети зовнішньо-політичної діяльності України та причини коливань її векторів інтеграційних процесів. 9. Вміти добирати і самостійно аналізувати інформацію про події політичного, культурного, економічного життя України та визначати його тенденції; володіти термінологією суспільно-політичного характеру
Вид підсумкового контролю : залік	

Теми аудиторних лекційних та практичних занять

1. Передумови і наслідки мирної антикомуністичної революції 1989–1991 рр.
2. Розбудова політичної системи та органів влади незалежної України .
3. Формування демократії і громадянського суспільства в Україні у період незалежності..
4. Функціонування інституту президентства в Україні як складника державотворчих процесів
5. Реформування економіки у контексті державотворення
6. Націєтворчі проблеми українського суспільства у державотворчих процесах
7. Україна і зовнішній світ. Формування системи національної безпеки України

Теми самостійної роботи

1. 1.Персоналії періоду процесу суверенізації та проголошення незалежності України
2. Опрацювання рекомендованої літератури.
2. 1.Проблеми місцевого самоврядування у контексті державотворчих процесів.
- 2.Регіональний фактор у державному житті України.
- 3.1.Сучасна політична еліта в Україні: проблеми походження, трансформації, відповідності.
2. Проблеми формування громадянського суспільства.
3. Як реалізується народовладдя.
4. 1.Історичні передумови запровадження інституту президентства в системі органів влади України.
- 2.Президентські вибори 2019 р. та їх особливості. Застосування модерних політтехнологій у ході президентських виборів в Україні.
5. 1.Середній клас у структурі українського суспільства, проблеми формування.
- 2.Торгівля у ринковій економіці України.
3. Україна в міжнародних економічних організаціях.
6. 1. Роль історичної науки у формуванні української політичної нації.
2. становлення Православної церкви України (ПЦУ) після надання Томосу.
7. 1.Збройні сили України як фактор національної безпеки.
- 2.Культурна співпраця і взаємодія України і країн-сусідів. Регіональний вимір зовнішньої політики України..

Форми і методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності

1 – проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групового вирішення проблемних задач, групова дискусія);

2 – евристичні (евристичне дослідження, формулювання проблеми, евристичних запитань, створення проєктів);

3 – дослідницькі (есе, наукові доповіді, наукові повідомлення, наукові статті);

Методичні прийоми як компоненти методів:

4 - вербальні (бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, дискусія);

5 - ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування, демонстраційний експеримент);

6 - прикладні (практичні завдання);

7 - інтерактивні (робота в малих групах, карусель, мозковий штурм, мозаїка, кооперовано-групова робота).

Методи за формою організації навчання

8 - лекції : а - інтерактивна лекція, б - проблемна лекція, в - мультимедійна (лекція-візуалізація), г - лекція-консультація (відкритих запитань), д - лекція-дискусія);

9 – практичні заняття :

10 - самостійна робота студентів (а - аудиторна, б - позааудиторна, в- науково-дослідна робота студентів, г – консультації);

11 - індивідуальні заняття;

12 - консультації.

Система оцінювання:

- **методи оцінювання:** усний контроль (а - усний індивідуальний, б - усний фронтальний, в - усний кооперовано-груповий); письмовий контроль (а - письмовий індивідуальний, б - письмовий фронтальний, в – письмовий експрес контроль); тестовий контроль; комп'ютерний контроль; метод самоконтролю.

- **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студент демонструє повне засвоєння очікуваних результатів. Пояснює передумови і причини розпаду СРСР і проголошення незалежності України, аргументує їх закономірність. Аналізує і пояснює суспільно-політичні настрої в Україні, які зумовили політичні трансформації. Пояснює причини суперечливого характеру початкового етапу державотворення, взаємозалежність настроїв суспільства і політичної еліти. Демонструє знання діяльності політичних персоналій в Україні. Визначає етапи і роль націєтворення в державотворчих процесах. Характеризує формування і діяльність органів влади. Визначає причини загострення суспільно-політичної ситуації та виникнення революцій 2004 і 2014 рр. Пояснює причини коливань української влади у визначенні зовнішньополітичного курсу. Творчо використовує різноманітні інформаційні джерела з дисципліни. Вміє використовувати системи пошуку інформації та опрацьовувати її. Уміє працювати автономно і в команді, має навички

	міжособистісної взаємодії у процесі навчання.
75-89	Студент засвоїв очікувані результати на високому рівні. Правильно пояснює передумови і причини розпаду СРСР і проголошення незалежності України, аргументує їх закономірність. В основному глибоко аналізує суспільно-політичні настрої в Україні, які зумовили політичні трансформації. Називає події, що підтверджують активізацію національно-визвольного руху в Україні. Пояснює з незначними помилками причини суперечливого характеру державотворення, вміє пояснити функції політичної еліти в державі і суспільстві. Характеризує діяльність політичних персоналій в Україні. Визначає етапи і роль націєтворення в державотворчих процесах. Характеризує формування і діяльність органів влади. Визначає причини загострення суспільно-політичної ситуації та виникнення революцій 2004 і 2014 рр. Пояснює причини коливань української влади у визначенні зовнішньополітичного курсу. Вміє добирати і використовувати різноманітні інформаційні джерела з дисципліни. Припускається незначних помилок при виконанні практичних завдань. Уміє працювати автономно і в команді, має навички міжособистісної взаємодії у процесі навчання.
60-74	Студент засвоїв заплановані результати на базовому рівні. Аналізує з помилками передумови і причини розпаду СРСР і проголошення незалежності України, поверхово їх аргументує. В основному характеризує суспільно-політичні настрої в Україні напередодні проголошення незалежності. Називає події, що підтверджують активізацію національно-визвольного руху в Україні. Пояснює з незначними помилками причини суперечливого характеру державотворення. Розуміє завдання і функції органів влади в процесі державотворення. Знає ключові персоналії та частково характеризує їхню діяльність. Може пояснити причини повільного формування політичної нації в Україні. Визначає причини загострення суспільно-політичної ситуації та виникнення революцій 2004 і 2014 рр. Пояснює причини коливань української влади у визначенні зовнішньополітичного курсу без урахування їх динаміки. Недостатньо володіє вмінням добирати і використовувати джерела для підготовки самостійних і творчих завдань.
35-59	Студент засвоїв заплановані результати напочатковому рівні. Пояснює з суттєвими помилками причини суспільно-політичних трансформацій на рубежі 1980-1990-х рр. Припускається помилок при визначенні складників державотворчих процесів у незалежній Україні. Не може охарактеризувати повноваження, історію і етапи діяльності вищих органів влади України. Називає основні риси еволюції соціально-економічної сфери, але не аргументує причинно-наслідкові зв'язки. З труднощами орієнтується у джерелах і літературі з навчальної дисципліни
0-34	Студент не може продемонструвати засвоєння запланованих результатів. При розгляді історичних передумов суспільно-політичних трансформацій кінця ХХ ст., які започаткували відродження української державності, не може їх сформулювати. Володіє історичними фактами на загальному рівні, недостатньому для повного аналізу подій періоду незалежності. Не може пояснити на науковій основі причини кризових явищ у державотворенні України. Володіє інформацією про події в державі фрагментарно. Не вміє самостійно добирати та опрацьовувати джерела.
Основні інформаційні джерела: Касьянов Г. Past Continuous: Історична політика 1980-х – 2000-х . Україна та сусіди. К.: Laurus, 2018. 420 с. Касьянов Г. Україна 1991 – 2007: нариси новітньої історії. – к.: Наш час, 2008. – 432 с. З. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. К.: ТОВ «Видавництво “Кліо”», 2020. 726 с.	

4. Рябчук М. Долання амбівалентності. Дихотомія української національної ідентичності – історичні причини та політичні наслідки. К.: ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2019. 252 с.
5. Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу / Переклад з англійської Я. Лебеденка, А. Сагана. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 500 с.
6. Бабенко Л. Науковий потенціал архівних документів радянських органів державної безпеки // Структурні зміни у суспільстві та економіці під впливом комунікацій та інформації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 12-13 травня 2016 року) / за ред. М.В. Макарової. Полтава: ПУЕТ, 2016. С. 195-198.
7. Бабенко Л. Архівні слідчо-кримінальні справи репресованих громадян у контексті суспільно-політичних процесів 1990-х років // Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, м. Полтава, 23 листопада 2016 року / редкол.: І.Г. Передерій, А.А. Соляник та ін. Полтава: ПолтНТУ, 2016. С. 152-157. 2020. 786 с.
8. Корнієвський О.А. Становлення та розвиток державності та громадянського суспільства в Україні. Чернівці, 2015. 260 с.
9. Степура І. «Революційне» десятиріччя в Україні (2004 – 2014): причини і значення // Історія і сучасність. 2016. № 1. С. 44-63.
10. Соловей І. Підсумки президентства Петра Порошенка. Міжнародний вимір // Український журнал. 2017, № 8. С. 5-14.
11. Данилевич О. До політичного порьрета Л. Крпвчука // Слово просвіти. 2020, 8-14 жовтня (№ 41). С. 12.
- Шор М. Українська ніч. Історія революції зблизька. Київ, 2018. 264 с.
12. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2012. – 808 с.
13. Україна: політична історія XX – XXI століття / Редкол.: В.А. Смолій, Ю.А. Левенець та ін. – К.: Парламентське вид-во, 2007. – 1028 с.

Електронні ресурси:

Електронні сайти наукових установ НАН України – Інституту історії України, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень.

Сайт Українського Інституту національної пам'яті.

Сайт «Історична правда».

Сайт Міністерства юстиції України.

Аналітичні матеріали періодичних наукових і суспільно-політичних видань.

Забезпечення: актові й діловодні документи політичних партій і громадських організацій України; ноутбук і матеріали презентацій, проектор; портретні зображення діячів; документальні фільми, присвячені подіям доби незалежності України з серії «Невідома Україна».